

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.069/2017/5.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Farkas Attila bíró

A felperes:

A felperes képviselői: Dr. Abay & Dr. Török Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Abayné dr. Török Mónika ügyvéd

Sárhegyi & Társai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Bártfai Beatrix ügyvéd

Az alperesek: K Kft. I. rendű

II. rendű

Az alperesek képviselői: A Nicolaou & Associates L.L.C ügyintéző: Agathi Nicolaou európai közösségi jogász) I. rendűért

Lakatos, Köves és Társai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Köves Péter ügyvéd II. rendűért

A per tárgya: kötbér megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéletábla, 16.Gf.40.397/2015/31. számú részítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék, 31.G.40.453/2013/118. számú részítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítéletet - a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében - hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a felperesnek 1.447.000 (egymillió-négyszáznegyvenhétezer) Ft, a II. r. alperesnek 771.000 (hétszázhetvenegyezer) Ft felülvizsgálati eljárási költsége merült fel; a felperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összege 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) Ft.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából lényeges tényállás szerint a felperes 2009-ben pályázatot írt ki a Közép-dunántúli Régió közigazgatási területére I. kategóriába tartozó játékkaszinó alapítására és működtetésére vonatkozó koncesszió megkötésére. A felhívásra egyedül az I. rendű alperes nyújtott be pályázatot, amelyet elfogadva a felperes mint koncesszióba adó és az I. rendű alperes mint koncesszióba vevő 2009. október 9-én határozott idejű koncessziós szerződést kötöttek, az I. kategóriába tartozó játékkaszinó alapítására, működtetésére irányuló tevékenység gyakorlásának átengedésére.

- [2] A koncessziós szerződésben az I. rendű alperes vállalta, hogy „minden ésszerűen elvárható” lépést megtesz annak érdekében, hogy a játékkaszinót a K turisztikai projekt keretében valósítja meg.
- [3] A Koncessziós szerződés 14.3. pontjában rögzítettek szerint az I. rendű alperes kötelezettsége volt a koncesszió időtartamának megkezdéséig félévente január 15-éig és július 15-éig írásban beszámolni a K projekt megvalósításának állásáról, „az előző időszak előrelépéseiről”. A beszámolási kötelezettség elmulasztása esetére a késedelem minden napjára 2,47 millió Ft késedelmi kötbér fizetési kötelezettséget kötöttek ki.
- [4] 2009. november 12-én a II. rendű alperes írásbeli nyilatkozatot tett, miszerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 274. § (2) bekezdése szerint kezességet vállal az I. rendű alperes kötelezettségeiért a 2009. október 9-i koncessziós szerződésben meghatározottak szerint, a nyilatkozatban részletezett feltételekkel.
- [5] A koncessziós szerződés megjelölt pontjai alapján a felperes több levélben felszólította az I. rendű alperest 1.244.880.000 Ft késedelmi kötbér és annak kamatai, valamint 900.000.000 Ft összegű meghíúsulási kötbér megfizetésére. Ezek eredménytelenségére tekintettel felszólította a II. r. alperest arra, hogy kezesi kötelezettségének a Ptk. 274. § (2) bekezdése alapján tegyen eleget.
- [6] Az alperesek a fizetési kötelezettségüket vitatták.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [7] A felperes keresetében a koncessziós szerződés és a II. rendű alperes készfizető kezességvállalása alapján 1.244.880.000 Ft késedelmi kötbér, továbbá 900.000.000 Ft meghíúsulási kötbér és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest, továbbá 936.000.000 Ft tőke erejéig vele egyetemlegesen kérte a II. rendű alperes kötelezését.
- [8] Késedelmi kötbér igénye tekintetében arra hivatkozott, hogy a koncessziós szerződés 14.3. pontja szerint az I. rendű alperest félévente beszámolási kötelezettség terhelte a szerződés hatálybalépését követően a koncesszió időtartamának megkezdéséig. Az I. rendű alperes a 2010. január 15-én és a 2010. július 15-én esedékes beszámolási kötelezettségeit elmulasztotta, ezért a szerződés 12.5.5. pontja alapján napi 2.470.000 Ft kötbér fizetésére köteles.
- [9] A II. rendű alperes 936.000.000 Ft erejéig a Ptk. 274. § (2) bekezdése szerinti készfizető kezességet vállalt, ezért köteles helytállni a megjelölt mértékben az I. r. alperessel szemben fennálló követelés tekintetében.
- [10] Az I-II. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság részítéletében 88.179.000 Ft és - a részítéletben meghatározott kezdő időpontoktól - a tőke kamatának megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest, „ezt meghaladóan a késedelmi kötbér megfizetése iránt előterjesztett keresetet elutasította”. A részítéletre tekintettel a perköltség viseléséről nem határozott.
- [12] Az elsőfokú bíróság a szerződés rendelkezéseit értelmezve arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes nem teljesítette a koncessziós szerződés fennállása alatt a 14.3. pont szerinti beszámolási kötelezettségét, és nem volt megállapítható szerződésszegése felróhatóságának hiánya sem, így a Ptk. 246. § (1) bekezdése és a koncessziós szerződés 12.5.5. pontja alapján fennáll az I. rendű alperes késedelmi kötbér fizetési kötelezettsége. A késedelmet 357 napban határozta meg.
- [13] A követelés összecszerúsége körében az elsőfokú bíróság elfogadta az I. rendű alperes álláspontját a tekintetben, hogy a kikötött kötbér túlzott mértékű volt, és fennálltak a mérséklés kivételes és indokolt okai. E körben az elsőfokú bíróság mérlegelte többek között azt, hogy a beszámolási kötelezettség elmulasztása miatt a felperest tényleges kár nem érte, a szerződésszegés csekély súlyú volt, az I. rendű alperesnek a projekt játékkaszinón túli további elmeinek megvalósítására számon

kérhető és egyértelmű kötelezettsége nem volt, a felperesnek a projekt tényleges megvalósulásának ellenőrzésére a beszámolási kötelezettségen kívül számos más lehetősége volt.

- [14] Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szembeni keresetet azért találta alaptalannak, mert megítélése szerint nem teljesültek a készfizető kezességvállalás 2009. november 12-i nyilatkozatban írt feltételei.
- [15] A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése, valamint a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 14.Gf.40.484/2014/7/I. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatta. A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Gfv.VII.30.122/2015/16. számú végzésével a jogerős részítéletet - a másodfokú eljárásban elkövetett súlyos eljárási szabálysértésre tekintettel - hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [16] A megismételt másodfokú eljárásban hozott 16.Gf.40.397/2015/31. számú részítéletével a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta, a peres felek másodfokú eljárásban felmerült költségeit csak megállapította. A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése, valamint a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezésének indokaira tekintettel azt állapította meg: a II. rendű alperes készfizető kezesi kötelezettségét a nyilatkozatában szereplő „nem vitatott” kifejezésre tekintettel nem lehet akként értelmezni, hogy az kiterjed minden, az I. rendű alperes által koncessziós szerződéssel kapcsolatban fennálló és az I. rendű alperes által meg nem fizetett tartozásra. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban: a nyilatkozat tág teret enged annak, hogy a biztosítéki céllal ellentétben az I. rendű alperes mint egyenes adós a kezességvállalást akár alaptalan vitatással is kiüresítheti, ez a körülmény azonban nem indokolja a kezességvállalási nyilatkozat kiterjesztő értelmezését.
- [17] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy az I. rendű alperes koncessziós szerződésben vállalt beszámolási kötelezettsége folyamatos volt, a január 15-i, illetve július 15-i hatánap a beszámoló gyakoriságát határozta meg, de nem jelentett két önálló kötelezettséget. A késedelmi kötbér ezért a folyamatosan fennálló késedelem idejére volt érvényesíthető.
- [18] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helytállóan mérsékelte a kötbér összegét, az ott felsorolt indokra tekintettel, amelyet kiegészített azzal a projekt elmaradásával kapcsolatosan esetlegesen keletkező felperesi kár a meghiúsulási kötbér megfizetése iránt folytatódó eljárásban vizsgálható.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság részítéletének részbeni megváltoztatását, a késedelmi kötbér megfizetésére irányuló keresetének teljes egészében helytadó határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős részítélet a Ptk. 247. § (1) bekezdésébe, 207. § (1) bekezdésébe, 272-273. §-aiba, 274. § (2) bekezdésének a) pontjába, valamint a Pp. 206. § (1) bekezdésébe és 221. §-ába ütköző módon jogszabálysértő.
- [20] A II. rendű alperes kezességvállalása vonatkozásában előadta, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével tévesen értelmezték annak terjedelmét. A felperes az eset összes körülményéből adódó értelmezés alapján a „nem vitatott” követelés kifejezés alatt minden jogszerű követelésért való helytállást értett. A Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján ez és nem pedig a II. rendű alperes esetleges mögöttes szándéka, vagy a nyelvész szakértő véleménye az irányadó.
- [21] Álláspontja szerint az eljáró bíróságok kifejezetten iratellenesen állapították meg, hogy a felperes nem tartotta meg a kezességvállalás érvényesítésének szerződésben rögzített eljárási rendjét. A 2011. március 7-én kelt felszólító levele ennek megfelelő, amelyet alátámaszt az I. rendű alperes által a II. rendű alperesnek 2011. április 4-én írt levele is.

- [22] A jogerős részítéletnek a késedelmi kötbérre vonatkozó megállapításai közül a felperes vitatta azt, hogy az I. rendű alperes beszámolási kötelezettségét folyamatosnak kell tekinteni, mivel ez az értelmezés figyelmen kívül hagyja a szerződésben rögzített időszakosságot és az adott időszakra vonatkozóan elvárt tartalom összefüggéseit.
- [23] Álláspontja szerint téves a jogerős részítéletnek a kamatfizetés kezdő napjára vonatkozó megállapítása is: a napi kötbérre tekintettel külön felszólítás nélkül a késedelem első napján válik esedékessé az első napi kötbér.
- [24] A felperes szerint a jogerős részítéletnek a kötbér mérséklésére vonatkozó indokai a Ptk. 247. § (1) bekezdésébe és a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköznek. Az eljáró bíróságok összekeverték a King's City projekt mint beruházás és a kaszinó koncesszió meghíusulását. A szerződésben kikötött meghíusulási kötbér a koncessziós díj bevételei és nem a beruházási projekt elmaradása miatt nyújt kompenzációt. A rendelkezésre álló bizonyítékokból az lett volna okszerűen megállapítható, hogy a szerződésben mindkét fél által elfogadott napi kötbér összegét reálisnak és ösztönzőnek tartották.
- [25] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős részítélet a felperes által hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben előadott sorrendben először a II. rendű alperes készfizető kezességvállalási nyilatkozatának terjedelmét vizsgálta, az abban szereplő „nem vitatott” követelés kifejezésre tekintettel. A koncessziós szerződés 12.1 pontja az I. rendű alperes számára írta elő, hogy a szerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségének biztosítékeként 2010. január 1-jétől a koncesszió teljes időtartamára, megszakítás nélkül, bankgaranciáról, óvadékról, vagy készfizető kezességvállalásról gondoskodjon. Ezen kötelezettségének az I. rendű alperes a II. rendű alperestől származó perbeli nyilatkozattal kívánt eleget tenni. A felperes nem vitásan ezt a nyilatkozatot elfogadta, azzal kapcsolatban kifogást, észrevételt nem tett.
- [28] A Kúria egyetért a felperessel abban, hogy a II. rendű alperes 2009. november 12-én tett írásbeli nyilatkozatának értelmezése a bíróság feladata, a nyelvészeti szakvéleményben írtak figyelembe vétele nem indokolt. Arra is helyesen hivatkozik a felperes, hogy a Ptk. 207. § (1) bekezdés alapján az írásba foglalt nyilatkozatot úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset összes körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A per tárgyát képező kezesség nem vitatottan készfizető kezesség, amely a II. rendű alperes helytállási kötelezettségét több vonatkozásban is korlátozta, amelyek közül azonban csak egy korlátozás képezi jelen jogvita tárgyát.
- [29] Tényként rögzíthető, hogy a 2009. november 12-én kelt nyilatkozat utal a koncessziós szerződésben írtakra ugyanakkor a II. rendű alperes nyilatkozatában kezességvállalását a „nem vitatott” és az I. rendű alperes által nem teljesített fizetési kötelezettségre korlátozta. A nyilatkozat tartalma nem támasztja alá azt a felperesi érvelést, hogy a II. rendű alperes kezességvállalása a koncessziós szerződés 12.1. pontjában meghatározott, az I. rendű alperes minden nem teljesített fizetési kötelezettségére kiterjedne.
- [30] A Kúria megítélése szerint a nyilatkozatot az eset összes körülményét is figyelembe véve a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint akként kell értelmezni, hogy az I. rendű alperes által vitatott követelésre a II. rendű alperes kezességet nem vállalt. Nincs jelentősége annak, hogy ez a vitatás jogszerű vagy nem jogszerű, később bíróság jogerős ítélettel a követelést jogszerűnek ítéli-e meg, hiszen a II. rendű alperesnek a nem vitatott, de meg nem fizetett követelés esetén 30 napos határidővel kell teljesítenie. Az a felperesi állítás, miszerint a kezességvállaló nyilatkozat a felperesi

szándékának, célnak nem felelt meg nem eredményezheti azt, hogy a nyilatkozatot nem az abban ténylegesen rögzítettek alapján kellene értelmezni.

- [31] A jogerős részítélet azzal kapcsolatos okfejtést nem tartalmaz, hogy a nyilatkozatban írt eljárási rendet a felperes megsértette volna. A másodfokú bíróság kizárólag a nyilatkozatban szereplő „nem vitatott” kifejezést értelmezte és érdemben a Kúria által is kifejtett jogi következtetésre jutott, tehát a jogerős részítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt körben iratellenes megállapításokat nem tartalmaz. A másodfokú bíróságnak ezen kérdéskörrel érdemben nem kellett foglalkoznia, hiszen e kérdés érdemi vizsgálata nélkül is a II. rendű alperessel szemben előterjesztett igény alapossága elbírálható volt.
- [32] Az I. rendű alperest kötbér megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezést, a marasztaló részt nem érintve a felperes azért támadta mert álláspontja szerint a kötbér időtartamát, a késedelmi kamat fizetés kezdő időpontját tévesen határozta meg a jogerős ítélet, továbbá jogszabálysértő módon találta a kötbér mértékét túlzott mértékűnek.
- [33] A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok azon egyező jogi álláspontjával miszerint a késedelemmel érintett napok száma 357 nap és nem 533 nap mint ahogy azt a felperes számította. Az ügyben eljáró bíróságok a koncessziós szerződés 14.3 pontjának helyes értelmezésével mutattak rá, hogy az I. rendű alperest a szerződés hatályba lépése és a koncesszió időtartamának megkezdése közötti időszakban a projekt megvalósításával kapcsolatban folyamatos beszámolási kötelezettség terhelte, amelynek félévente, az adott év január 15-éig és július 15-éig írásbeli beszámoló készítésével kellett eleget tennie. Az I. rendű alperes nem külön-külön szolgáltatások nyújtására vállalt kötelezettséget, a szerződés 14.3 pontjában megállapított határidők az egységes, folyamatos beszámolási kötelezettség teljesítésének részhatáridőit jelentették. Kötbérrel a részhatáridők elmulasztása is biztosítható, ugyanakkor a késedelmes időszak - a jogerős részítélet indokolásában helyesen kifejtetteknek megfelelően - kétszeresen még részben sem értékelhető.
- [34] A felperes felülvizsgálati kérelme a megítélt kötbér után járó kamatfizetés kezdő időpontja vonatkozásában nem jelöli meg a megsértett jogszabályhelyet. A felülvizsgálati kérelem legelején felsorolt jogszabályhelyek erre a részre nem vonatkoztathatók, ezért a Kúria - figyelemmel a Pp. 272. § (2) bekezdésében írtakra és az azt értelmező a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló, az 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontjában kifejtettekre is - a felülvizsgálati kérelem ezen részét érdemben nem vizsgálhatta.
- [35] A felperes álláspontja szerint a kötbér mérséklése során az eljáró bíróságok kirívóan okszerűtlenül mérlegelték a bizonyítékokat és a Ptk. 247. § (1) bekezdésébe, a kötbér által elérni kívánt célba ütköző módon állapították meg annak mértékét. A Kúria egyetért a felperessel abban, hogy a jogerős ítélet indokolása e körben nem relevánsan hivatkozik a meghíúsulási kötbérre, annak kapcsolatára a perbeli kötbér igényre. A jogerős részítélettel elbírált kötbérigény csak és kizárólag a K projekt állásáról való beszámolási kötelezettség elmulasztásához kötődött, így e körben kellett vizsgálni a kötbér mérséklésének lehetséges szempontjait. A Kúria utal arra, a felperes saját állítása is az volt - amit O P tanúvallomásában is megerősített - hogy az I. rendű alperes nem vállalt szerződéses kötelezettséget a felperes által elérni kívánt turisztikai fejlesztésre, a beszámolási kötelezettség előírásával kívánta ezt a célt - közvetetten - elérni. A másodfokú bíróság a mérséklést megalapozó elsőfokú bírósági részítéletben szereplő korábban ismertetett érvekkel maradéktalanul egyetértett, így a fenti okfejtésnek az érdemi döntésre kihatása nincs. A felperes felülvizsgálati kérelmében e körben kizárólag a Ptk. 247. §-a, ill. a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértését állította. A Ptk. 247. § (1) bekezdése épp azt tartalmazza, hogy a túlzott mértékű kötbér összegét a bíróság mérsékelheti. A Kúria úgy ítélte, hogy a perben eljáró bíróságok a kötbér mérséklésekor a Pp. 206. § (1) bekezdésében rögzített elveket nem sértve mérlegelték a bizonyítékokat, nem merült fel olyan körülmény, amely alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban a bizonyítékokat felülmérlegelhette volna (BH2013.126., BH2013.119., BH2012.179., BH2002.29.)

- [36] A Kúria mindezekre figyelemmel nem találta megállapíthatónak a felperes által megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] Az első- és a másodfokú bíróság részítéletet hozott, rögzítve, hogy a teljes perköltség tekintetében a meghírusulási kötbérrel kapcsolatos keresetre is kiterjedő ítéletében fog dönteni. Erre tekintettel a Kúria - figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan - csak megállapította a feleknek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeit, amelynek viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell az eljárást befejező határozatában döntenie.
- [38] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2017. április 4.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró